

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради

Заклад вищої освіти	Черкаський державний фаховий бізнес-коледж
Освітня програма	61087 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради

19.11.2025 р.

Справа № 1557/АС-25

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 07.1 "Управління та адміністрування" у складі:

Шалімова Наталія Станіславівна – головуючий,

Бачо Роберт Йосипович,

Вагонова Олександра Григорівна,

Загірняк Денис Михайлович,

Залуцька Христина Ярославівна,

Коваленко Юлія Михайлівна,

Кузьмак Олена Миколаївна,

Люта Ольга Василівна,

Рак Михайло Ігорович,

Фесенко Валерія Валеріївна,

Шевченко Інна Юріївна,

за участі запрошених осіб:

Полях Сергій Сергійович – представник ЗВО,

Хлебнікова Наталія Борисівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Черкаський державний фаховий бізнес-коледж
-----------	---

Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
---------------	--------------------------

ID освітньої програми в ЄДЕБО	61087
-------------------------------	--------------

Назва ОП	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
----------	---

Галузь знань	07 Управління та адміністрування
--------------	---

Спеціальність	076 Підприємництво та торгівля
---------------	---------------------------------------

Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
------------------------------	-----------------

Рівень вищої освіти	Бакалавр
---------------------	-----------------

Вид освітньої програми	Освітньо-професійна
------------------------	----------------------------

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Аналіз

У цьому розділі ГЕР надає оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Аналізу» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності за критерієм, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання затверджуються закладом вищої освіти і мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

В матеріалах ВСО подана ОП 2023 р. зі змінами 2024 р., яка затверджена Вченою радою ЧДБК 26.06.2024 р. і ґрунтується на СВО, затвердженому Наказом МОН України від 13.11.2018 р. №1243. 05.07.2024 р. наказом МОН України №963 було внесено зміни до СВО зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які вводилися в дію з 2024/2025 н.р. ГЕР ознайомила з змістом ОП <https://cutt.ly/6tqIpBMx>, затвердженої Вченою радою ЧДБК 29.08.2024 р. та розміщеної на офіційному вебсайті ЧДБК <http://csbc.edu.ua/programs.php>, і констатувала невідповідність ОП 2024 р. чинному СВО в частині форми атестації. У відповіді ЗВО на проєкт експертного висновку ГЕР та під час засідання ГЕР представниками ЧДБК було пояснено, що для вступників 2024 р. передбачена форма атестації, яка відповідає чинному СВО, а її не відображення в ОП є технічною помилкою, що додатково було підтверджено і ЕГ у відповіді на проєкт експертного висновку ГЕР. Також ГЕР зазначає на некоректності вказання професій розділів 1-2 ДК 003:2010 як можливостей працевлаштування випускників ОП першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

2. Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідних професійних стандартів (за наявності). Освітні програми, що передбачають присвоєння професійних кваліфікацій, мають забезпечувати виконання вимог відповідних професійних стандартів

ОП не передбачає присвоєння професійної кваліфікації.

3. Освітня програма має чітко сформульовану мету, яка відповідає місії та стратегії закладу вищої освіти

ГЕР констатує, що мета ОП («підготовка висококваліфікованих фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, які здатні реалізовувати підприємницькі здібності, використовувати новітні управлінські технології з метою створення та розвитку власної справи, зростання її ринкової вартості, а також поширення підприємницької поведінки в бізнес-організаціях») є релевантною місії ЧДБК, яка полягає в «створенні креативної екосистеми, що забезпечує умови для формування та розвитку людського капіталу Черкаської області» <https://cutt.ly/NtqW341j>.

4. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням потреб заінтересованих сторін

ВСО та звіт ЕГ свідчать в цілому про взаємодію зі стейкхолдерами під час розроблення, оновлення та реалізації ОП.

5. Мета освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду

аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

ВСО та звіт ЕГ свідчать в цілому про врахування при проєктуванні ОП тенденцій розвитку науки, спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту (зокрема Стратегії розвитку Черкаської області на 2021-2027 роки), досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо обсягу освітніх програм для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Обсяг ОП складає 240 кредитів ECTS, з яких 25% (60 кредитів ECTS) відведено на навчальні дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, що відповідає вимогам законодавства.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та програмних результатів навчання. Зміст освітньої програми забезпечує формування загальнокультурних та громадянських компетентностей, досягнення програмних результатів навчання, що передбачають готовність здобувача самостійно здійснювати аналіз та визначати закономірності суспільних процесів

ОК, включені до ОП, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявленої мети та ПРН. ГЕР врахувала додаткові пояснення ЕГ та ЗВО щодо логіки послідовності вивчення окремих дисциплін на першому та другому курсах. ГЕР погоджується з висновком ЕГ щодо того, що зміст ОПП формує загальнокультурні та громадянські компетентності через гуманітарні та правничі навчальні дисципліни, курси з академічної комунікації, модулі з цифрової безпеки й охорони праці.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностей, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст ОП в цілому відповідає предметній області спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», проте містить у блоці обов'язкових ОК циклу професійної підготовки ряд освітніх компонентів, що більшою мірою корелюють із предметною областю спеціальності 051 «Економіка»: «Історія економіки та економічної думки», «Економікс», «Ринок праці та людський капітал», «Національна економіка», «Регіональна економіка», «Курсова робота з економічної теорії», «Інституціональна економіка», «Економіка та організація агропромислових формувань».

4. Структура і зміст освітньої програми передбачають можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

На підставі вивчення ВСО, звіту ЕГ, «Положення про організацію освітнього процесу у ЧДБК» <https://cutt.ly/UtqI66Lo>, «Порядку реалізації здобувачами ЧДБК права на вільний вибір навчальних дисциплін» <https://cutt.ly/btqOiHtP>, переліку вибіркових дисциплін <https://cutt.ly/otqOsiQk>, ГЕР підтримує висновок ЕГ щодо того, що структура і зміст ОП передбачають можливості для формування здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір ОК в обсязі, передбаченому законодавством. ГЕР підтримує рекомендації ЕГ щодо розширення переліку вибіркових дисциплін і запровадження персоналізованих електронних інструментів (на кшталт особистих е-кабінетів здобувачів вищої освіти) для здійснення індивідуалізованого вибору навчальних дисциплін та прозорості фіксації результатів вибору ОК.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ОП і НП передбачають практичні заняття за ОК, виконання курсової роботи, а також проходження 2-х видів практики – навчальної практики (II-й семестр, 6 кредитів ECTS) та переддипломної практики (VIII-й семестр, 6 кредитів ECTS), з яких остання відповідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів освіти ЧДБК» (С. 3) <https://cutt.ly/stqPiizE> є «різновидом виробничої практики». ГЕР ознайомила з методичними рекомендаціями щодо проходження переддипломної практики і звертає увагу, що на С. 7 зазначено наступне: «об'єктами практики можуть бути організації різних форм власності, видів господарської діяльності, організаційно-правового статусу, які є юридичними особами і функціонують на ринку не менше двох років та здійснюють виробничу, торговельну, виробничо-торговельну, посередницьку, оптово-збутову та інші види діяльності», тоді як в табл. 3.4 на С. 15 зазначених методичних рекомендацій передбачено здійснення аналізу структури земель суб'єкта підприємницької діяльності («земель сільськогосподарського призначення» (у т.ч. «рілля», «сіножаті», «багаторічні насадження»,

«пасовища») та «земель водного фонду»), який можливо здійснити виключно на базі практики з числа сільськогосподарських підприємств.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок

На підставі аналізу ВСО, звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час зустрічей зі здобувачами) і змісту силабусів ОК, ГЕР підтверджує, що ОП передбачає набуття соціальних навичок здобувачами вищої освіти. ГЕР вважає слушною рекомендацію ЕГ щодо розширення практики використання позааудиторних форматів навчання (тренінгів із публічних виступів, бізнес-ігор, хакатонів, міждисциплінарних і міжкафедральних проєктів) та надання їм системного характеру.

7. Обсяг окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає законодавству, фактичному навантаженню здобувачів, та програмним результатам навчання

На підставі аналізу ОП і НП, ВСО та звіту ЕГ, ГЕР в цілому констатує відповідність обсягу ОК ОП законодавству, фактичному навантаженню здобувачів вищої освіти та ПРН.

8. Структура освітньої програми, освітні компоненти забезпечують практикоорієнтованість освітньої програми або узгоджені із завданнями та особливостями дуальної форми здобуття освіти (у разі реалізації цієї форми на освітній програмі)

Спираючись на зміст ВСО, звіту ЕГ і силабусів ОК, ГЕР в цілому підтверджує практикоорієнтованість ОП. На ОП дуальна форма здобуття вищої освіти наразі не реалізується та, як з'ясовано ЕГ під час зустрічі з менеджментом ЧДБК, до впровадження не планується.

9. Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, направлених на досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року, проголошених резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, визначених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722

На підставі аналізу ВСО, звіту ЕГ і силабусів ОК, ГЕР погоджується з ЕГ щодо забезпечення ОП набуття здобувачами вищої освіти компетентностей, що корелюють із ГЦСР в сферах якісної освіти, гідної праці й економічного зростання, інноваційного розвитку та партнерства.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою укладені відповідно до Умов (Порядку) прийому на навчання для здобуття вищої освіти є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому на навчання до ЧДБК укладені відповідно до «Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти», є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті ЧДБК <https://cutt.ly/GtqAvKRC>.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують її особливості

На підставі аналізу ВСО та звіту ЕГ, ГЕР робить висновок щодо врахування особливостей ОП в «Правилах прийому до ЧДБК на навчання для здобуття ступеня бакалавра», за якими здійснювався прийом на навчання за ОП у 2023-2024 рр. У 2025 р. прийом на навчання за даною ОП не здійснювався.

3. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших освітніх програмах (зокрема під час академічної мобільності). Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать національному законодавству та міжнародним актам, є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються. Процедура та прийняті рішення про визнання належним чином документуються відповідно до законодавства

Згідно ВСО та звіту ЕГ визнання програмних результатів навчання та кваліфікацій, здобутих на інших ОП (зокрема під час академічної мобільності), регламентується «Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу у ЧДБК», затвердженим Вченою радою ЧДБК 29.03.2023 р. <https://cutt.ly/etqAMsoa>, і «Положенням про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці», затвердженим Вченою радою ЧДБК 29.11.2017 р. <https://cutt.ly/KtqAM3wc>. Враховуючи широке застосування у ЧДБК практики визнання ПРН та

кваліфікацій, здобутих на інших ОП, описане в ВСО та звіті ЕГ, ГЕР рекомендує ЧДБК оновити «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці» у відповідності до чинного законодавства, оскільки вказане положення розроблене на основі нормативних документів, які наразі втратили чинність: наказу Міністерства освіти України та Міністерства охорони здоров'я України від 06.06.1996 р. №191/153 (втратив чинність 03.04.2018 р. <https://cutt.ly/wtqSwuyA>); наказу Міністерства освіти України від 15.07.1996 р. №245 (втратив чинність 01.06.2024 р. <https://cutt.ly/mtqSykTa>).

4. Заклад вищої освіти у межах освітньої програми здійснює визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти. Таке визнання здійснюється відповідно до чітких і зрозумілих правил, що не суперечать законодавству, є доступними для всіх учасників освітнього процесу

Визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, регламентується «Положенням про порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти (самоосвіти) здобувачів освіти ЧДБК», затвердженим Вченою радою ЧДБК 28.12.2020 р. <https://cutt.ly/jtqSbYeR>. Відповідно до інформації, що міститься у ВСО, «станом на дату акредитації в межах даної ОПП студенти не зверталися з побажаннями щодо перезарахування результатів, здобутих у неформальній освіті». ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ щодо залучення та мотивації здобувачів вищої освіти до участі в сертифікованих курсах на платформах Eram, Coursera, Intela, Prometheus, Microsoft Academy, CISCO тощо. ГЕР рекомендує ЧДБК привести «Положення про порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти (самоосвіти) здобувачів освіти ЧДБК» у відповідність до «Порядку визнання у вищій та фаховій передвищій освіті результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти», затвердженого наказом МОН України від 08.02.2022 р. №130 <https://cutt.ly/wtqSGdCa>.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Освітній процес відповідає вимогам законодавства. Методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі мети та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

На підставі ВСО, звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП), аналізу змісту силабусів ОК, ГЕР дійшла висновку, що методи, засоби та технології навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП мети та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. ГЕР погоджується з рекомендаціями ЕГ щодо: активізації використання інноваційних методів викладання, зокрема бізнес-ігор, симуляцій підприємницьких ситуацій, хакатонів, тренінгів soft skills; розширення цифрової бази навчання через доповнення Moodle сучасними інтерактивними платформами; поширення практики змішаного та peer-to-peer навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі робочої програми навчальної дисципліни, силабуса)

На підставі аналізу ВСО (в т.ч. силабусів ОК) та звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час онлайн-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП), ГЕР робить висновок, що учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та ПРН, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК ОП.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та мети освітньої програми

Факти та докази, що містяться у ВСО та звіті ЕГ, у сукупності свідчать про поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) систематично оновлюють зміст освітніх компонентів на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Зміст ВСО (в т.ч. силабусів ОК) і звіту ЕГ свідчить про наявність практики систематичного оновлення змісту ОК ОП на основі наукових досягнень і сучасних практик.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності за освітньою програмою та закладу вищої освіти

Факти та докази, що містяться в ВСО та звіті ЕГ, у сукупності свідчать про пов'язаність навчання, викладання та наукових досліджень за ОП з інтернаціоналізацією діяльності ЧДБК.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому та оприлюднюються заздалегідь

Аналіз ВСО, звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП), внутрішньої нормативної бази ЧДБК (зокрема «Положення про проведення семестрового контролю та атестації студентів», затвердженого Вченою радою ЧДБК 02.12.2020 р. <https://cutt.ly/DtqGCKDo>), офіційного вебсайту ЧДБК і силабусів ОК ОП дає ГЕР підстави дійти висновку, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачами вищої освіти РН для окремого ОК та/або ОП в цілому, оприлюднюються заздалегідь і наявні у відкритому доступі.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності). Результати навчання підтверджуються результатами єдиного державного кваліфікаційного іспиту за спеціальностями, за якими він запроваджений

В ОП 2023 р. передбачена атестація здобувачів вищої освіти у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи бакалавра, що відповідає вимогам СВО, затвердженого Наказом МОН України від 13.11.2018 р. №1243. Натомість СВО, затвердженим Наказом МОН України від 05.07.2024 р. №963, передбачено атестацію здобувачів вищої освіти у формі «атестаційного екзамену (екзаменів)», що не отримало відображення в тексті ОП 2024 р. <https://cutt.ly/6tqIpVMx>, затвердженої Вченою радою ЧДБК 29.08.2024 р. У відповіді ЗВО на проєкт експертного висновку ГЕР та під час засідання ГЕР представниками ЧДБК було пояснено, що для вступників 2024 р. передбачена форма атестації, яка відповідає чинному СВО, тобто атестаційний екзамен, а як додаткову форму атестації залишено підготовку на написання кваліфікаційної роботи, що дозволено СВО ("Заклади вищої освіти мають право встановлювати додаткові види атестації"). Невідображення в ОП згадки про атестаційний екзамен є технічною помилкою, що також було підтверджено і ЕГ у відповіді на проєкт експертного висновку ГЕР.

3. Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів (у тому числі щодо наукової складової освітньо-наукової програми, за якою здійснюється підготовка здобувачів ступеня доктора філософії), що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів (зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів), визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На підставі аналізу ВСО, звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та НПП), внутрішньої нормативної бази ЧДБК і силабусів ОК ОП, ГЕР робить висновок, що правила проведення контрольних заходів є чіткими та зрозумілими, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, передбачають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та вказаних правил послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через її імплементацію у культуру якості закладу вищої освіти) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

Політика та процедури дотримання академічної доброчесності в ЧДБК прописані в низці нормативних документів, серед яких доцільно виділити «Кодекс академічної доброчесності», затверджений Вченою радою ЧДБК 12.08.2022 р. (зі змінами від 10.04.2025 р.) <https://cutt.ly/itqHhodZ>; «Положення про комісію з питань академічної доброчесності», затверджене Вченою радою ЧДБК 12.08.2022 р. <https://cutt.ly/EtqHklgt>; «Етичний кодекс ЧДБК», затверджений Вченою радою ЧДБК 02.06.2021 р. <https://cutt.ly/htqX7pwX>. У якості технологічного рішення як інструменту протидії порушенням академічної доброчесності використовується програмне забезпечення StrikePlagiarism. ГЕР вважає доречною рекомендацію ЕГ щодо систематичного здійснення заходів із популяризації принципів академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Викладачі, залучені до реалізації освітньої програми, з огляду на їх кваліфікацію та/або професійний досвід спроможні забезпечити освітні компоненти, які вони реалізують у межах освітньої програми, з урахуванням вимог щодо викладачів, визначених законодавством

ГЕР звертає увагу на певну некоректність заповнення додатку 2 ВСО: на підтвердження відповідності опублікованих наукових праць НПП профілю ОК подекуди поруч із публікаціями у наукових виданнях, які включені до переліку фахових видань України, до наукометричних баз, зокрема Scopus, Web of Science Core Collection, вказано публікації в інших наукових виданнях та тези доповідей на міжнародних конференціях, які не мають індексації у МНБД Scopus і/або Web of Science Core Collection. Також мають місце випадки вказання в додатку 2 ВСО публікацій, виданих раніше 2020 р. (проф. Азьмук Н.А., доц. Васильчук Є.О.). Як наслідок некоректності заповнення додатку 2 ВСО, ЕГ було проведено аналіз наукових профілів викладачів, залучених до реалізації ОП, на підставі чого зроблено висновок про спроможність НПП в цілому забезпечити ОК ОП у відповідності до вимог, визначених чинним законодавством. ГЕР підтримує рекомендації ЕГ щодо: активізації публікації праць НПП, що забезпечують викладання ОК ОП, в наукових фахових виданнях, зокрема тих, що індексуються в МНБД Scopus і/або Web of Science Core Collection; регулярного оновлення в ЄДЕБО та розміщення на офіційному вебсайті ЧДБК актуальної інформації про публікаційну активність викладачів.

2. Процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими, недискримінаційними, дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми та послідовно застосовуються

Процедури конкурсного відбору викладачів у ЧДБК регламентовані «Положенням про порядок обрання за конкурсом на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників», затвердженим Вченою радою ЧДБК 10.10.2018 р. <https://cutt.ly/2tqNMjNs>. ГЕР підтримує думку ЕГ, що чинні процедури конкурсного відбору викладачів є достатньо прозорими, недискримінаційними та в цілому дають можливість забезпечити потрібний рівень професіоналізму НПП для успішної реалізації ОП. Ознайомившись на офіційному вебсайті ЧДБК зі змістом оголошення про конкурс на заміщення вакантних посад НПП <https://cutt.ly/HtqN6OYt>, ГЕР рекомендує зазначати в описі вакансій не лише назви ОП, але й перелік ОК ОП, для забезпечення викладання яких здійснюється конкурсний відбір викладачів. Такий підхід дозволить потенційним учасникам конкурсного відбору мати більш повне уявлення щодо вакансій, а конкурсній комісії – оцінити відповідність кваліфікації та/або професійного досвіду претендентів на заміщення вакантних посад освітнім компонентам ОП, для забезпечення викладання яких оголошено конкурс.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців, їх організації, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу

На підставі інформації, що міститься у ВСО та звіті ЕГ, ГЕР констатує залученість роботодавців, професіоналів-практиків та експертів галузі до реалізації освітнього процесу за ОП, зокрема через внесення пропозицій до змісту ОК ОП, проведення гостьових лекцій, воркшопів і майстер-класів, надання баз практик.

4. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями, заохочує розвиток викладацької майстерності

Факти та докази, наведені у ВСО та звіті ЕГ, у сукупності свідчать про сприяння ЧДБК професійному розвитку викладачів. ГЕР підтримує рекомендації ЕГ щодо: вдосконалення програм підвищення кваліфікації для актуалізації знань НПП відповідно до сучасних тенденцій підприємництва та торгівлі; регулярного оновлення в ЄДЕБО та розміщення на офіційному вебсайті ЧДБК актуальної інформації про підвищення кваліфікації викладачів. У ЧДБК здійснюється щорічне рейтингове оцінювання викладачів, результати якого розміщуються на офіційному вебсайті ЗВО: <https://cutt.ly/ftqJRLeM>.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Навчально-методичне забезпечення освітньої програми, фінансові та матеріально-технічні ресурси (програмне забезпечення, обладнання, бібліотека, інша інфраструктура тощо) забезпечують досягнення визначених освітньою програмою мети освітньої програми та програмних результатів навчання

На підставі аналізу ВСО (в т.ч. силабусів ОК) та звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-зустрічей із різними групами стейкхолдерів і відео-огляду МТБ), ГЕР робить висновок щодо забезпечення досягнення мети та ПРН ОП наявними навчально-методичними, фінансовими та матеріально-технічними ресурсами ЧДБК.

2. Заклад вищої освіти забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми, відповідно до законодавства

Аналіз ВСО та звіту ЕГ, результатів моніторингу якості освітнього процесу за ОП у 2024/2025 н.р. <https://cutt.ly/2tqVm1kk> дозволяє ГЕР зробити висновок, що ЧДБК забезпечує доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури й інформаційних ресурсів, необхідних для провадження освітнього процесу та наукової діяльності за ОП.

3. Освітнє середовище надає можливість задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою, та є безпечним для їх життя, фізичного та ментального здоров'я

Інформація, що міститься у ВСО та звіті ЕГ (зокрема інформація, отримана ЕГ під час відео-зустрічей із різними групами стейкхолдерів і відео-огляду МТБ), дає ГЕР підстави вважати, що освітнє середовище ЧДБК задовольняє потреби й інтереси здобувачів вищої освіти, які навчаються за ОП, є безпечними для їх життя та здоров'я.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку, підтримку фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою

Факти та докази, наведені у ВСО та звіті ЕГ, свідчать про сформованість в ЧДБК системи освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, підтримки фізичного та ментального здоров'я здобувачів вищої освіти. Разом з тим, враховуючи застосування в ЧДБК месенджера Telegram для комунікації учасників освітнього процесу, про що зазначено в ВСО та звіті ЕГ, ГЕР рекомендує ЧДБК розглянути можливість використання месенджера з вищим рівнем кібербезпеки, ніж Telegram, з огляду на рішення Національного координаційного центру кібербезпеки від 19.09.2024 р. ГЕР вважає доречною рекомендацію ЕГ щодо запуску чат-боту для автоматизованого доступу здобувачів вищої освіти до розкладу занять.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

На підставі інформації, що міститься у ВСО та звіті ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-огляду МТБ), ГЕР констатує наявність в ЧДБК умов для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

6. Наявні унормовані антикорупційні політики, процедури реагування на випадки цькування, дискримінації, сексуального домагання, інших конфліктних ситуацій, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Аналіз ВСО, звіту ЕГ та внутрішньої нормативної бази ЧДБК (зокрема «Кодексу академічної доброчесності» <https://cutt.ly/itqHhodZ> і нормативних документів, розміщених на офіційному вебсайті ЧДБК у вкладці «Антикорупційні заходи» <https://cutt.ly/atqBsnvQ>) дозволяє ГЕР в цілому констатувати унормованість в ЧДБК антикорупційної політики, процедур реагування на конфліктні ситуації як-от цькування, дискримінація, сексуальні домагання тощо.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Заклад вищої освіти послідовно здійснює визначені ним процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Порядок розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в ЧДБК регламентується «Порядком розробки, затвердження, періодичного перегляду та закриття освітніх програм ЧДБК», затвердженим Вченою радою ЧДБК 28.04.2021 р. <https://cutt.ly/TtqWPPyF>.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через відповідні органи самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Пропозиції здобувачів вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

На підставі аналізу ВСО та звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-зустрічей зі здобувачами вищої освіти та представниками ОСС), ГЕР в цілому констатує залученість здобувачів вищої освіти до перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

На підставі аналізу ВСО та звіту ЕГ (зокрема інформації, отриманої ЕГ під час відео-зустрічей із роботодавцями та авторами ВСО), ГЕР в цілому констатує залученість роботодавців до перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. ГЕР вважає доречною рекомендацію ЕГ щодо використання цифрових інструментів опитування роботодавців.

4. Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми (крім випадку проходження акредитації вперше)

ОП заснована у 2023 році, тому поки не має випускників. Інформація, що міститься в ВСО та звіті ЕГ, у сукупності свідчить про наявність в ЧДБК практики збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників коледжу. ГЕР підтримує рекомендацію ЕГ щодо використання цифрових інструментів для моніторингу кар'єрного шляху випускників та опитування випускників.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на результати моніторингу освітньої програми та/або освітньої діяльності з реалізації освітньої програми, зокрема здійснений через опитування заінтересованих сторін

ВСО і звіт ЕГ свідчать про те, що результати проведеного наприкінці 2023/2024 н.р. аналізу реалізації ОП були враховані при оновленні ОП у 2024 році.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та рекомендації, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитація ОП є первинною. Факти та докази, наведені у ВСО та звіті ЕГ, в цілому свідчать про наявності в ЧДБК практики врахування результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауважень і рекомендацій, сформульованих під час акредитацій інших ОП ЧДБК).

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти формується культура якості освіти, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

У ЧДБК функціонує внутрішня система забезпечення якості освіти, що регламентується низкою внутрішніх документів, зокрема «Положенням про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) у ЧДБК», затвердженим Вченою радою ЧДБК 28.03.2018 р. <https://cutt.ly/VtqMhQC5>. ГЕР рекомендує переглянути й оновити зазначене положення у відповідності до чинного законодавства, зокрема Закону України «Про вищу освіту». На підставі інформації, яка міститься в ВСО та звіті ЕГ, ГЕР в цілому підтримує висновок ЕГ про те, що в академічній спільноті ЧДБК формується культура якості освіти.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Аналіз

1. Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Документи внутрішньої нормативної бази ЧДБК, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, доступні на офіційному вебсайті ЗВО: <https://cutt.ly/jtq00Ol9>.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

На офіційному вебсайті ЧДБК <http://csbc.edu.ua/programs.php> розміщено як проєкт ОП 2024 р. <https://cutt.ly/stq2qXnw> (з онлайн-можливістю надання зауважень і пропозицій), так і затверджену ОП <https://cutt.ly/6tqlpBMx>.

3. Заклад вищої освіти забезпечує на своєму вебсайті відкритий доступ до інформації та документів відповідно до законодавства. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному

вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (освітню програму у повному обсязі, навчальні плани, робочі програми навчальних дисциплін, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На офіційному вебсайті ЧДБК оприлюднено ОП 2023 р. і ОП 2024 р. <http://csbc.edu.ua/programs.php>, силабуси ОК ОП <https://cutt.ly/btq2upbi>, можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів вищої освіти <https://cutt.ly/Vtq2u9Au>. ГЕР погоджується з думкою ЕГ щодо необхідності продовження роботи зі вдосконалення структури та навігації офіційного вебсайту ЧДБК.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Аналіз

1. Зміст освітньо-наукової (освітньо-творчої) програми забезпечує повноцінну підготовку аспірантів (ад'юнктів) до розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності за відповідною спеціальністю (спеціальностями) та/або галуззю знань (галузями знань), володіння методологією наукової та педагогічної діяльності

не застосовується

2. Наукова (освітньо-творча) діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямку досліджень (творчості) наукових (творчих) керівників

не застосовується

3. Заклад вищої освіти здатний сформувавати разові спеціалізовані вчені ради (разові спеціалізовані ради з присудження ступеня доктора мистецтва) для атестації аспірантів (ад'юнктів), які навчаються на відповідній освітній програмі

не застосовується

4. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує можливості для виконання наукових досліджень (творчих проєктів) і апробації їх результатів відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, концертів, спектаклів, майстер-класів, персональних виставок, публічних виступів, надання доступу до використання лабораторій, обладнання, інформаційних та обчислювальних ресурсів тощо)

не застосовується

5. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, концерти, спектаклі, майстер-класи, персональні виставки, публічні виступи, участь у спільних дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах тощо

не застосовується

6. Наявна практика участі наукових (творчих) керівників аспірантів (ад'юнктів) у дослідницьких (творчих мистецьких) проєктах, результати яких регулярно публікуються, презентуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

7. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових (творчих) керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення здійснення наукового (творчого) керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час

акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування освітньої програми

Привести ОП 2024 р. у відповідність до СВО, затвердженого наказом МОН України від 05.07.2024 р. №963, в частині форми атестації. Вилучити з підрозділу ОП «Працевлаштування випускників» професії розділів 1-2 ДК 003:2010.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

З огляду на наявність кореляції змісту окремих ОК з предметною областю спеціальності 051 «Економіка», при наступному оновленні змісту ОП переглянути блок обов'язкових ОК циклу професійної підготовки з метою посилення відповідності предметній області спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля». Розширити перелік ОК, які пропонуються здобувачам вищої освіти на вибір. Розглянути можливість запровадження персоніфікованих електронних інструментів (на кшталт особистих е-кабінетів здобувачів вищої освіти) для здійснення індивідуалізованого вибору навчальних дисциплін і прозорості фіксації результатів вибору ОК. Задля забезпечення належного проходження переддипломної практики на базах із числа підприємств різних видів економічної діяльності, вдосконалити методичні рекомендації щодо проходження переддипломної практики в частині використання універсальних індикаторів аналізу діяльності суб'єктів підприємництва, а саме вилучити рекомендації щодо необхідності здійснення аналізу структури земель суб'єкта підприємницької діяльності («земель сільськогосподарського призначення» (у т.ч. «рілля», «сіножаті», «багаторічні насадження», «пасовища») та «земель водного фонду»). Розширити практики використання позааудиторних форматів навчання (тренінгів із публічних виступів, бізнес-ігор, хакатонів, міждисциплінарних і міжкафедральних проєктів) та надати їм системного характеру.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Привести «Положення про порядок перезарахування навчальних дисциплін та визначення академічної різниці», затверджене Вченою радою ЧДБК 29.11.2017 р., та «Положення про порядок визнання результатів неформальної та інформальної освіти (самоосвіти) здобувачів освіти ЧДБК», затверджене Вченою радою ЧДБК 28.12.2020 р., у відповідність до чинного законодавства. Продовжувати роботу з популяризації можливостей: академічної мобільності (як міжнародної, так і національної); неформальної та/або інформальної освіти серед здобувачів вищої освіти за ОП, зокрема щодо участі в сертифікованих курсах на платформах Eram, Coursera, Intela, Prometheus, Microsoft Academy, CISCO тощо.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Активізувати використання інноваційних методів викладання, зокрема бізнес-ігор, симуляцій підприємницьких ситуацій, хакатонів, тренінгів soft skills. Розглянути можливість розширення цифрової бази навчання через доповнення Moodle сучасними інтерактивними платформами. Сприяти поширенню практики змішаного та peer-to-peer навчання.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Внести зміни до ОП 2024 р. в частині вказання форми атестації здобувачів вищої освіти у відповідності до СВО, затвердженого наказом МОН України від 05.07.2024 р. №963. Систематично здійснювати заходи з популяризації принципів академічної доброчесності.

Критерій 6. Людські ресурси

Активізувати публікації праць НПП, що забезпечують викладання ОК ОП, в наукових фахових виданнях, зокрема тих, що індексуються в МНБД Scopus і/або Web of Science Core Collection. Регулярно оновлювати в ЄДЕБО та розмішувати на офіційному вебсайті ЧДБК актуальну інформацію про публікаційну активність і підвищення кваліфікації викладачів. В оголошеннях про конкурс на заміщення вакантних посад НПП зазначати в описі вакансій не лише назви ОП, але й перелік ОК ОП, для забезпечення викладання яких здійснюється конкурсний відбір викладачів. Вдосконалити програми підвищення кваліфікації для актуалізації знань НПП відповідно до сучасних тенденцій підприємництва та торгівлі.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

З огляду на рішення Національного координаційного центру кібербезпеки від 19.09.2024 р. розглянути можливість використання для комунікації учасників освітнього процесу месенджера з вищим рівнем кібербезпеки, ніж Telegram. Розглянути можливість запуску чат-боту для автоматизованого доступу здобувачів вищої освіти до розкладу занять.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Використовувати цифрові інструменти для моніторингу кар'єрного шляху випускників, опитування випускників, роботодавців, інших стейкхолдерів. Переглянути й оновити «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) у ЧДБК», затверджене Вченою радою ЧДБК 28.03.2018 р., у відповідності до чинного законодавства, зокрема Закону України «Про вищу освіту».

Критерій 9. Прозорість та публічність

Продовжувати роботу зі вдосконалення структури та навігації офіційного вебсайту ЧДБК.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	ГЕР 07.1 ID 61087.xlsx	uxkv/q6/PHrydMU18DIiWgBs2nophLfUokg9t7w5dFs=

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАЛІМОВА НАТАЛІЯ СТАНІСЛАВІВНА